

دارالفنون

حقوق فایز و لایحه محمد قاسم

حقوق ، اقتصادیات

ایکی آبدہ بر نشر اولنور

مندرجات

قسم حقوقی :

اسو مجرہ قانون مدیسنہ نظراً اجارہ حاجی عادل
حق مدافعہ و اصول استنطاق طاہر
آلمان قانون مدیسنہ کورہ وراثت جودت فرید
فرانسدہ شورای دولت وصفی راشد

قسم اقتصادی :

عثمانی بانکہ سی ابراہیم فاضل
دیون عمومیہ یوکنک تخفیفی چارہ لری عینی زادہ حسن تحسین

ا-قانبول — یکی مطبعہ

۱۹۲۶

حق مدافعه و اصول استنطاق

۱۸۹۷ فرانسه قانونی - ۱۹۲۴ بلجیقا لایحه‌سی

جرمك دلائلی جمع و بودلائله نظراً مظلونك محكمه‌یه سوقه لزوم اولوب اولدیغنی تعیین غایه‌سی استهداف ایدن تحقیقات ابتدائیه ، تحقیقات نهائیه‌ك خلافتیه اوله‌رق ، خفی و غیر وجاهیدر . اصول محاکمات جزائیه قانونمذك تحقیقات ابتدائیه ایچون وضع ایلدیکی بواصول ، مأخذمن اولان فرانسه قانونیه - انكلتره مستثنا اولمق اوزره [۱] - دول سائر قانونلرنجه دخی ، اوللری ، بر دستور اساسی اوله‌رق قبول ایدلمشدی . تطبیقات و تجاربك و یردیکی نتیجه‌لر ، بالخاصه حق مدافعه نقطه نظرندن محاذیر عدیده‌سی نمایان اولان بواصولدن تدریجی بر صورتده انحرافه و تحقیقات ابتدائیه‌ك حقوق عمومیه‌یی محفوظ طومتقله برابر حق مدافعه‌یی مصون بولندیره‌حق بر طرزده جریانی مؤمن تدابیر اتخاذینه سائق اولمشدر .

ارباب جرائمك سهولته ظاهره اخراجیه جزالادیرلملری غایه‌سنه وصول ایچون اك مؤثر بر اصول عد و تلقی ایدلمش اولان خفی و غیر وجاهی تحقیقات (Systeme inquisitoire) مظلون ایچون نفوذی غیر ممکن بر پرده مجهولیت آلتنده جریان ایدر ؛ ذی قدرت بر حاکم اولان مستنطق ، کرچه عینی زمانده اهده‌کی احوال و کیفاتی‌ده جمع و قید ایله مکلف ایسه‌ده ، علیه‌الده ایتدیکی دلائل و اماراتك نه‌دن عبارت اولدیغنی بیان و ایضاحه اصلاً مجبور اولقسزین مظلونی ایستدیکی کی استجواب و تحقیقاتنه دیله‌دیکی استقامتی اعطا ایلر . دیگر طرفندن ، جمعیت نامنه تعقیبات اجرا و دعوی جزائی‌یی اقامه ایدن مدعی عمومی ایله بوتعقیباته هدف اولان مظلونه قارشی ، مستنطق فی‌الاصل تمماً بی‌طرف [۱] انكلتره و متحده آمریقا‌ده حاکم طرفندن یاپیلان تعقیبات ابتدائیه من‌العمیم علیدر . و مظلونك مدافعه‌ده حاضر بولنور . مع هذا ده‌ا اول دعوی ایدن (accusateur) طرفندن تحقیقات احضاریه اجرا ایدیلیر . و حاکم بونك نتایجی تقدیر ایلر .

بر حکم وضعیتند بولنسی ایجاب ایدرکن هم دلائل و امارات جرمیه بی جمع و همدمه کندیسک طویلادینی بودلائل و اماراتک ، محصول مساعیسک لزوم ویا منع محاکمه نقطه نظرندن قیمت واهمیتی تقدیر اتمک صورتیه یکدیگرینه ضد ایکی وظیفه بی درعهده اتمش بولنسی ، تعبیر آخرله ، قسماً مدعی و قسماً حاکم موقعنده اولسی کیفیتی ، علیهده کی دلائله آنجق اثنای محاکمه ده کسب اطلاع ایده بیله جک اولان و او زمانه قدر مستطقت تقدیرات شخصیه سینه انقیاد ضرورتنده بولنان ، مظنونک حق مدافعه سی اعتباریه حقیقتاً شایان ملاحظه در . فضله اوله رق هر ایستدیک زمان اوراق تحقیقه بی مستطقدن آلوب تدقیق ایده بیلیمک حق مدعی عمومی به ویرلدیکی حالده مظنوندن ویا وکیلندن بو حقت دریغ ایدلمسی و مستطقتک ، کندیسیله عادتاً تشریک مساعی ایلدیک ، مدعی عمومینک نظارت متدایه سی آلتنده و مطالب و تعقیباتی علی الا کثر ترویج موقعنده بولنسی ، دعوای جزائینک طرفی آره سنده کی مساواتسزلی تبارز ایدیرن احوالندر .

مظنونک غایبده و خفياً جریان ایدن تحقیقات ابتدائیه کرجه بالنظریه احضاری برماهیتده عد اولمقده و جمع ایدیلن دلائلک اثنای محاکمه ده علناً ووجاهاً ایراد و مناقشه سی مقرر بولنمقده ایسه ده دعوای جزائینک نوعاً تملنی قوران تحقیقات مذکوره نتایجک ، اعطای حکم صیره سنده حکامک وجداندرینه آز چوق مؤثر اوله میه جنی ده تأمین ایدیه مز . بوکا مقابل تحقیقات ابتدائیه نک تاباشلانفجندن ، ایلک معامله تحقیقه دن اعتباراً وجاهی و علنی اولسی و بالجمله دلائلک مظنونک ویا وکیلنک حضورنده یکان یکان جمع و مناقشه ایدیه رک ضبط و قید ایدلمسی و از جمله شاهدلرک مظنون ویا وکیلی حاضر اولدینی حالده استماع اولنسی ، الحاصل جرمک وقوعه اطلاع کونندن اعتباراً جریان ایده جک هر درلو معامله تعقیبه و تحقیقه نک علنی اصولی ، تحقیقات ابتدائیه نک وصولی ارزو اولنان اک متکامل و مترقی برشکلی ایسه ده بواصولک صورت مطلقه ده تطبیق ، دلائلک امحا و تغییریه حقیقتک بسبتون مستور قالمسنی و تحقیقاتک تا مبادیده محکوم عقامت اولنسی انتاج ایده بیلیر .

بو تقدیرده تحقیقات ابتدائیه نک ، مقصدی تأمین ایده جک ، اشکال و اوصافی نه دن عبارت اولمیدر ؟

حقیقت حالده ایکی مهم منفعت تعارض ایتکده در : بری هیئت اجتماعیه نک منفعتی که دلائل ثبوتیه سی امحا و تغییر ایدلمکسزین جرائم فاعلرینک ظاهره چیقاریله رق جزالاندرلمسی ،

دېكرى دە افرادك منفعتى كه غير محق تعقيبات و دعاوى به قارشى مصونيت شخصيه لرېنك وسائل تأمينه سندن اولان حق مدافعه لرېنى استعمال ايده بياھلرى .
 بومنفعتلرك يكدېكرېنه قارشى رجحانى يوقدر . برېنه قوت و اهميت ويره رك دېكرېنى اھمال يېنه جمعيتك سكون و سلامتى نقطه نظرندن خطرناك اولور . جرم ايقاعى صورتيله هيئت اجتماعيه نك حضور و راجتى اخلاص ايدن ارباب جرائمك جزالانديرلسى ايچون اك مؤثر تدابىرى وضع ايتمكله رار حق مدافعه يى نظرندن دور طوتاماش اولان اصول محاكمه لر ، اك مكمل و رصين اساسلره استناد ايتش عد اولور . دېكر جهتدن ضعيف دلائله استناداً اقامه ايدىلن دعاوى جزائينك نتيجه سى حقيقه مجرم اولان كيمسه لرك ده برائت لېنه منتهى اوله بيلير . اساسلى نقاط و اسبابه ابتنا ايتمين تعقيب ، قوه عدليه نك ، معاملاتنده التزام مجبوريتنده بولنديقى جدت و آنك نفوذ و قدرتى ايله غير قابل تأليف نتايج حصوله كتيرر . ايشته برعصرى متجاوز بر زماندن برى اصول جزائيه اصلاحاتى ساحه سنده صرف ايدىلن مساعى بالخاصه ، موضوع بحث ايكي منفعت متضاده نك مهممامكن تأليفيله حقوق جمعيت و افرادك اك موافق بر طرزده حفظ و تأمينه متوجه و معطوف بولنمشدر .

• •

بعض دولتلرك اصول محاكمه لرى جمع دلائل وظيفه سيلاه اعطاي قرار وظيفه سنى آيرمشلردر:

۱ — فرانسه ده ۱۸۵۶ تاريخه ، ايتالياده ۱۹۱۲ و بلجيقاده ۱۹۱۰ تاريخه قدر تطبيق ايدلش اولان اصوله كوره مستنطق يالكز دلائل جرميه يى جمع ايدىيور ، توقيف قرارينك اعطاسى ويا و بريلن توقيف قرارينك تصديق و منع محاكمه ، لزوم محاكمه قرار لرېنك اتخاذاي (شامبر دو قونسه يى chambre du conseil) اسمنى طاشيان و بزده برآرهلوق (قرار هيئتي) نامى و يرلش اولان برهيئت حاكميه عائد بولنيوردى . بوهيئت تحقيقاتى اجرا ايدن مستنطق ايله ايكي بدايت اعضاسندن تركب ايدىيوردي .

۲ — آلمان اصول محاكمه سى ، مدعى عمومى طرفندن اول امرده تحقيقات احضاريه (Information) اجراسنى امر ايدىيور بوصورته مدعى عمومى بلاثخليف شهودى استماع و سائر دلائل و امارات جرميه يى جمع ايلر ايسه ده حریت شخصيه ، مصونيت مساكن و حق تصرف كې حقوق اساسيه نك موضوع بحث اولدېنى توقيف ، تحري ، ضبط اشيا معاملاتنده - جرم مشهود ايله تاخيرنده مضرت ملحوظ اولان احوال مستثنا اولمق

اوزره - مطلقاً حاکم‌دن اول باول قرار استحصانه و ذکر اولان احوال استثنائیه ده ایسه ایفا ایتدیکی معاملیه‌ی حاکمک تصدیقه عرض ایلدکه مجبوردر . مدعی عمومی نتیجه تحقیقاتده حقوق عمومیه دعواسنک اقامه‌سنه لزوم کوررسه ایشی ، آریجه تحقیقات استنطاقیه احتیاج کوسترمین جنبه اولدینی تقدیرده ، محاکمه تودیع ایدر ، دیگر جنبه‌لره جنایت موادینی مستنطقه ویرر . مستنطق نهائی قراری اتخاذ ایتکسزین تحقیقاتی ایفا ایدر . دعوی ایستر دوغریدن دوغریه محکمه‌یه ویرلسین ، ایستر استنطاقدن کچیرلش اولسون - (Echevins محکمه‌لرینه) بزده صالح جزا محکمه‌لرینه عائد ایشلر مستثا اولمق اوزره - محاکمه‌یه شروعدن اول برلوزوم محاکمه قرارینه احتیاج وارددر بو قراری تحقیقاته اصلاً اشتراك ایتماش اولان حاکم‌لردن مرکب ، بر هیئت اتخاذ ایدر . بو هیئت لزوم محاکمه قرارینی ویردیکی تقدیرده ، مظلونک هانکی محکمه حضورنده محاکمه ایدیه جکندی تعیین ایلر .

کوریلدورکه آلمان اصول محاکمه‌سنه کورده جمع دلائل وظیفه‌سیله اعطای قرار صلاحیتی تفریق ایدلشددر فقط تحقیقات جاریه ینه خفی و غیر وهیدر یالکز لزوم محاکمه قرارینک اعطاسی طلبیه مدعی عمومینک ویردیکی ادعایه‌نک برصورتی ، رئیس طرفندن مظلونه تبلیغ و اعتراضاتی موجود اولدینی حالده تعیین ایده‌جکی مدت ظرفنده بیلدیرمسی بیان اولنور .

وظائفک بوصورتله آریله‌رق اعطای قرار صلاحیتک بی طرف بر هیئت تفویضی ، بر مرحله ترقی عد ایدیه‌بیلیر ایسه‌ده بواصولک‌ده کندیسنه مخصوص محاذیری موجوددر . فی الحقیقه برنجی قسمه داخل اولان اصول محاکمه‌لره نظراً ، قرار هیئته تحقیقاتی اجرا ایتمش اولان مستنطقده اشتراك ایلدکه و تحقیقات احضاریه‌ی اجرا ایدن مدعی عمومیدن صوکره مستنطقک ودها صوکره آریجه بر هیئت حاکمه‌نک دعوای جزائی بی حاضر لامقدن عبارت اولان معاملاتی صیره‌سیله ایفا ایتلمی برچوق تأخراته میدان ویرمکده‌در . فضله اوله‌رق تحقیقات ابتدائیه ینه مظلونک غایبده جریان ایدرک حق مدافعه‌سنک استعماله امکان بولنما مقده‌در .

فرانسه‌ده ۱۸۵۶ تاریخنده (شامبر دو قونسه‌ی) قرار هیئتی الفا و آنک صلاحیتی بالذات مستنطقه یعنی تحقیقاتی اجرا ایدن حاکمه اعطا ایدلشددر . ایتالیا‌ده ۱۹۱۲ قانونی ، تحقیقات ابتدائیه‌ی وجاهی وعلنی برحاله افراغ ایدرک اسکی اصولی تمامیه تغیر ایتشددر .

بلجىقيه كلنجه ۲۵ تشرين اول ۹۱۹ تاريخلى قانون قرار هيئتلك وظائفى بدايت حكامندن برينه تفويض ايتش و مستنطق طرفندن اجرا ايدىلن تحقيقات وتنظيم اولنان تقرير اوزرينه توقيف قرارينك معامله تصديقيه سنك ايفاسى ، تخليه ، لزوم ويا منع محاكمه قرارلرينك اعطاسى صلاحيتنى بو حاكم منفرد توديع ايتمشدر [۱] . انجق بوقانون ، تحقيقات ابتدائيه نك وجاهيته دوغرى مهم بر خطوه ترقى آتمشدر : فى الحقيقه حاكم منفرد ، موضوع بحث مقررآتى اتخاذا ايتزدن اول مدعى عمومى يى ، مظلونى و اكر وار ايسه محاميسنى استماع ايدر . دعوى دوسيه سى ، قرارك اعطاسندن مقدم ، محامى طرفندن تدقيق ايديله بيلير . بلجىقا ، توقيف قرارينك اتخاذا ويا تصديق ايجون اول امرده مرافعه اجراسى اصولنى چوق زمان اول - ۲۰ نيسان ۱۸۷۴ قانونيله - ذاتاً قبول ايتمش ايدى . يكي قانون بو اصولى مقررات سائره يده تشميل ايتمش بولنيور .

۳ - بزدهده اصول محاكمات جزائيه قانونمذك ۵۱ نجى ماده سنه ۱۵ كانون اول ۳۰۱ تاريخنده بر ذيل علاوه ايدلك صورتيله مستنطق قرارلرندن بعضيلرينك يعنى توقيف ، تخليه و منع محاكمه قرارلرينك ، انجق ، مستنطقك زردنه بولندينى بدايت محكمه سى رئيسك تصديقيه تكميل ايتمى اصولى وضع وتأسيس ايدلمشدى . قرار ، ينه مستنطق طرفندن اتخاذا ايدلمكده اولسنه نظراً بو اصول ، نه وظائفك تفريقى ونه ده مظلونك حقوقك تأمىنى ايجون وضع ايدلمش اوليوب بالعكس مستنطقلره قارشى عدم اعتمادى افاده وانلرك مراقبه سنى استهداف ايلمكده ايدى . تطبيقانده رياستك تصديقى ، اهميت مخصوصه عطف ايدلمش اولان صايىلى بعض ايشلر مستنطق اولمق اوزره ، فضولى مراسمدن عبارت قالمش و نتايج حقوقيه اعتباريله ايسه مسئوليتى داغيتمق محذورىنى توليد ايتمشدى . نهايت ۲۱ مارت ۳۴۰ تاريخلى قانون ، هيچ بر اساس حقوقيه مستند بولنميان ، بوتصديق مراسمنى رفع والغا ايتمش واتخاذا ايلدكلرى قرارلرك مسئوليتنى بر سابق مستنطقلرده تمرکز اينديرمشدر .

نجم الدين منلا بك افندينك عدليه نظارتنده بولندقلرى ائشاده جمع دلائل وظيفه سيلاه اعطاي قرار صلاحيتك تفريقه دوغرى بزدهده بر حرکت و فعاليت مشهود اولمش (۱) تاريخ مذكوردن برى بلجىقاده (حاكم منفرد) اصوله دوغرى بر تمايل كورولمكده در . ذكر اولنان قانون ، موقت بر زمان ايجون نشر ايدلمش اولسنه نظراً ، بو بابده بر تجربه دوره سى كشاد ايدلمش دينك اوليور .

و اصول محاکمات جزائیه قانونه ذیل اولقی اوزره احضار ایدیلن ۱۳۲۶ تاریخی مواد قانونیه لایحه سنه ، بلجیقا قانونندن ملهم اوله رق - فقط سالف الذکر ۱۸۷۴ تاریخی قانون ایله اجرا قلنان تعدیلات آلفمفسزین - بعض احکام درج ایدلش ایدی . یو لایحه نك اسباب موجب سنده شویله دینلیوردی : « حریت شخصییه یی تحدید ایتك حسیله اك مهم مسائل اجتماعیه جمله سندن بولنان حق توقیف و بر مجرم شریره سربستی حرکاتی تأمین ایتك اعتباریله منافع عمومیه اجتماعیه یی اخلاص ایتسی ملحوظ اولان حق تخلیه مسئله لری هر قومده بر صورتله حل اولمش و از جمله اصول محاکمات جزائیه منك اساسی اولان فرانسه قانونجه بوحق یالکز و منفرداً مستنطقه تودیع ایدلش ایسه ده ملل سائر نك يك چوققرنجه بویله اعظم اقتدار حكومتك ، یالکز بر شخصه تودیعه ده بیوك بر محذور مطالعه قلندیغندن صلاحیات مذكوره نك هیچ اولمازسه بر هیئت تودیعی صورتیله عدالت حكومتدن حصول امنیت چاره لری تحری اولمشدر فی الحقیقه حریت شخصییه و منافع اجتماعیه نك ید و احده باز یچه اولمشندن ظهور ایده جك مهالك و مخاطراتك جداً شایان اندیشه اولسی تعدیلات حاضرده نظارت عاجزی یی آلمانیا و اییتالیا و بلجیقا اصوله ده زیاده تقریب ایتمش و تحقیقات استنطاقیه اثناسنده اعطاسی لازم كنن توقیف و تخلیه و منع محاکمه قرارلرینك بدایت حکامندن ایکی ذاته مستنطقك انضمامیله تشكیل ایده جك بر هیئت معرفتیله اعطاسی اصولك قبوله سوق ایلشدر . اییتالیا و بلجیقاده بر صورتله تشكیل اولنان و (شامبر دو قونسه ی) دینلن بو هیئتلره بزده (قرار هیئتی) دنیلمك مناسب كورلدی . »

بولایحه ده ، منع محاکمه کی لزوم محاکمه و جنایتلرده اتهام قرارلرینك ده قرار هیئتجه اتخاذ ایدیله جکی ، مستنطقك تحقیقات استنطاقیه و توقیف حقده کی تقریری هیئتجه استماع ایدلدیکی صیره ده مدعی عمومینك دخی حاضر بولنه جفی و مطالب واقعیه سی تحریری بر ادعائمه ایله تأیید و ایضاح ایدیه جکی ، مدعی شخصی ایله مظنونه كلنجه تقریرك استماعی اثناسنده حاضر بولنه میوب انحق ادعا و مدافعه لرینی مبین لایحه اعطاسنه حق لری بولندی بیان ایدلشدی .

لایحه ، جمع دلائل و اعطای قرار صلاحیتلرینی تفریق صورتیله مهم بر اثر تكامل عرض ایدیورسه ده مظنون ایچون مجهول اولان تحقیقات استنطاقیه نتایجی مبین مستنطق تقریرینك و یا خود - آلمانیا ده اولدینی کی - مدعی عمومینك ادعائمه سنك مظنونه تبلیغ

اوله جفته دائر لايحه ده بر قيد و صراحت بولمديغه كوره (مدافعه سنى مبن لايحه اعطاسى) صلاحيتى حق مدافعه نك استعمالى نقطه سندن مئمر عد ايتك ممكن اولمدينى كې بالعكس انى تدقيقانده مدعى عمومى نك حاضر بولنديرمىلى ذاتاً موجود مساوات سزلى تزييد ايده جك ماهيته ايدى .

تحقيقات خفيه غيروجاهيه نك يوقا ريده بيان وتعداد اولان محاذيرنى قسماً بر طرف ايده بيلمك اوزره بولان صور حليه مياننده فرانسه نك ۸ كانون اول ۱۸۹۷ تاريخلى قانونى شاين ذكر وتديقدر :

او تاريخلرده بعض ايشلرك انى تحقيقنده وقوعه كلن غير قانونى معاملات [۱] ، مجلس مبعوثانده استيضاحلى استلزام ايده جك درجه ده افكار وحسيات عموميه ي تهيج ايتش وبالتيجه اوتدن برى بكه نيلن خطوه ترقى آتيله رق قانون مذكور نشر اولمشدر [۲] . حق مدافعه نقطه نظرندن مهم رانقلاب وجوده كترمش اولان بو قانونه كوره : مظنون استجواب ويا شاهد لرله مواجهه اولندينى ائنده بر محامى بولنديره بيلير ، هراستجواب ويا مواجهه دن مقدم تحقيقات دوسيه سنى مظنونك محاميسى تدقيق ومندر جانه كسب وقوف ايده بيلير ، مظنون محاميسى ايله هر وقت و كمال سربستى ايله مكمله و مخبره ايله بيلير ،

(۱) عملادن (دوفور) مستنطقك مجرد شاهدلى استماعه وقتى مساعد اولامسى دولايسيه بش آى موقوف قالمشدر ؛ (مارتن) نام شخص اوتوز ايكي ساعت آج بر اقلق صورتيله اعترافاتده بولمغه مجبور ايدلمش وبوشراط آلتنده وقوع بولان اعترافاتدن عتدالحاكمه رجوع ايتمشدر ؛ بالخاصه (پهليسيه) دعواسى كه بودعواده مستنطق ، بر طرفدن (پهليسيه) به متره سى اولان قدينك جرمى اعتراف ايلديكى وديكر طرفدن متره سنده (پهليسيه) نك اقرار جرم ايتديكى اوج آى متادياً سوله مش و بر درلو چاره خلاص بوله ميان مظنونك بو صورتله مأبوساً غير صحيح اقرارلرني استحصال ايتمشدر . محاكمه علنيده ، مدعى عمومى بو حال قارشيسنده تعقيباتدن صرف نظر ايتمشدر .

(۲) مجلس مبعوثانده كى استيضاحده (۹ نيسان ۱۸۹۷ - جريده رسميه ، مجلس مذاكراتى صحيفه ۱۰۷۶) موسيو ويوانى بر چوق تنقيدانده بولندقدن صوكره : « كنديلرينك (مستنطقلرك) باشليجه قباحتى (فاعل جرمى) دكل (بر فاعل جرم) آرامالريد » ديتمشدر . استيضاح نتيجه سنده مجلس مبعوثان آنى الذكر تقريرى قبول ايتمشدر : « مجلس ، خفى تحقيقاتك محاذيرنى تصديق واصل محاكمات جزائيه قانونك اصلاحى تدابيرينك سرعت ممكنه ايله استكمالى خصوصنده حكومته بيان اعتماد ايدرك روزنامه مذاكراته كچر . »

اختلاطدن ممنوعیت قراردی هیچ بر زمان محامی به شامل اولماز ، مستنطقك مقررآتی در حال محامی به بیلدیریلیر .

اثنای استجواب و یا مواجهه ده مظلونك محامیسنی بولندیره بیلیمسی و محامیسی یوقسه رأساً بر محامی تعیینی و آنك حضورینی طلب ایده بیلیمسی ، کر چه تحقیقات ابتدائیه نك بسبتون علنی اولمسی انتاج ایتیمور ایسه ده ، اصول سابقه نك اساسلی بر صورتده تعدیلانی افاده ایدن بر کیفیتدر . استجواب و مواجهه اثناسنده سیرجی و سامع ساکت وضعیتده بولمقی مجبوریتنده اولان محامی طبیعتیه مستنطق ایچون بر مراقب و موکلی ایچونده بر معاون و مظاهر در زیر مستنطق ، قاریشیق ، شاشیریحی و یا غیر موجود دلیلره و یا خیالی شهادات و بیاناته مستند سؤاللر ایرادینه جسارت یاب اوله ماز استجوابك ختامنده محامی عندالاحاجه سوزده ایسته یه بیلیر . مستنطق سوز و برمرسه کیفیتی ضبطناه یه درج ایدر . مستنطقك اساس وظیفه سی حقیقی ظاهره اخراجدن عبارت اولمسنه کوره محامی به حق کلامك ویرلامسی ده مستبعددر محامی مظلوم و بناء علیه محتاج تنویر جهتلی بیان ایلک صورتیه حق و حقیقتك آکلاشیلیمسی خصوصنده مفید اوله بیلیر و تحقیقاتك ختامنده موکلی نامنه ایراد مدافعه ایده بیلیر .

محامی کر چه معاملات تحقیقیه نك جمله سنده حاضر بولنماز فقط هر استجواب و یا مواجهه دن اول دوسیه مندرجاتنه مطلع اوله بیلیمك و موکلیله هر وقت کوروشمك و مخبره ایلک [۱] و مقررات متخذه دن اخذ معلومات ایده بیلیمك صلاحیتلی تحقیقاتك طرز جریانی نقطه سی نقطه سینه بالتعقیب هیئت عمومیه سی حقنده بر فکر کافی استحصالنه و بالتیجه موکلك مدافعه سنی علاقه دار ایدن خصوصات ایچون توسلاتده بولنمسنه امکان ویرمکده در .

دردست ایدیلن مظلونك همه حال ۲۴ ساعت ظرفنده مستنطق حضورینه چیقارلمسی شرطدر . محامی حاضر بولنمقسزین واقع اولان بوايلك استماعده مستنطق مظلونك یالکز هویتنی تحقیق ایدر و کندیسنه اسناد ایدیلن فعلك نه دن عبارت اولدیغنی و بو خصوصده در حال جواب و یروب ویرمامکده مختار بولندیغنی سویلر . و بیاناتده بولنور ایسه - اصلا استجواب ایتیمکسزین - ضبط وقید ایدر . مستنطق استماع ایلدیکی شخصی مظلون موقعنده

(۱) غیر موقوف مظلونلر دائماً محامیلریله کوروشه بیلدیرلری حالدده موقوف اولانلرک بوندن محروم ایدلسنده منطق یوقدر .

بولنڈیر مقدمہ دوام ایده جک اولدینی تقدیرده بر محامی تعیننه حق اولدینی تفہیم ایلر .
 و مظنونک کنڈیسی بر محامی انتخاب ایتمیوب رأساً تعین قلمسی طلب ایدرسه بارو اولان
 یرلرده بارو رئیس و اولیان محللرده بدایت محکمہ سی رئیس طرفندن کنڈیسنه بر محامی
 تعین اولنور . بومراسمک کافه سنک ایفا ایدلدیکی - بطلان تحقیقات مؤیدہ سیلہ - ضبطنامہ یه
 درج ایدیلیر . شوقدرکه در حال محامی بولنڈیرلمسنه امکان بولنمان بعض احوالده مظنونک
 مستطق طرفندن یالکز اوله رق استجوابی تجویز ایدلمشدر . از جمله جرم مشهودده محل
 وقعه ده اجرا ایدیلن تحقیقات صیرہ سنده و یا خود وفات ایتمک اوزره بولنان بر شاهدله اثنای
 مواجهه ده و یا محو اولق اوزره اولان بعض آثار جرمک اراٹه سنده - حال و وضعیتک
 مستعجلتہ مبنی - محامی بولنڈیرلمقسزین مظنونک استجوابی ممکندر .

ایشته ۱۸۹۷ قانونک خطوط اساسیہ سی . بوقانون سایه سنده مدعی عمومی ایله مظنون
 آرہ سنده کی مساواتسزلق مرتفع اولیور ، ۲۴ ساعت ظرفنده اعاده ایتمک شرطیله مدعی
 عمومی اوراق تحقیقیہ یی تدقیق ایده بیلدیکی کی بو حق مظنونک محامیسنده و یریلیور
 نتیجه اعتباریله تحقیقات مظنون ایچون خفی اولمقلقدن چیقیور .

بوقانون انتشار ایتمزدن اول بر چوق اعتراضاته و حتی فرانسه محکمہ تمیزی طرفندن
 بعض ملاحظات سر دینہ سیبیت و یرمش ایسه ده نشریله تطبیقاتنه شروع ایدلکدن صوکره
 فوائدی ، معترضلری طرفندن ده تسلیم اولمش و احرارانه اولان بوطریق اصلاحاتدها
 ایلری کیدلسی الیوم تمی ایدلمکده بولنمشدر . انجق شوراسی محققدرکه قانونک وضع
 ابتدیکی اصول و مراسم ، تحقیقات استنطاقیہ نک سرعتله انتاجنه مانع اولمقده و موقوفتی
 تمادی ایتدیرمکده در . فقط محامی تعینی کیفیتی مجبوری اولیوب مظنونک اختیارینه
 بر اقیلمش اولدیغنه نظراً محامی تعین ایدن و یا ایتدیرمش اولان مظنونلرک بوتأخر و تمادیدن
 شکایت ایتلرینه محل یوقدر . مظنون محامی تعین ایتدیکی و یا ایسته مه دیکی تقدیرده ایسه
 ذاتاً قانون مبحوث احکامی تطبیق ایدلمز و بناءً علیہ تحقیقات جاریہ یی حاوی اوراق دوسیہ سی
 استجواب و یا مواجهه دن اول کنڈیسنه تدقیق ایتدیرلمز . شو حالده دیمک اولیورکه حق
 مدافعہ لرینی محامی تعینیلہ استعمال ایدوب ایتمامک خصوصنده - نتیجه تحقیقاته قدر -
 مظنونلر مختار بولنیور .

قانون محامیلر هیئته ، آنلرک ناموس مسلکیلرینه اعتماد کوسترمشدر ؛ ذاتاً قانونک
 بتون روحی بونقطه ده در ، محامیلر اوتہ دن بری قوه عدلیہ نک ایچنده آنک مظاهری عد

اولئمشلردر؛ محامینک وظیفه‌سی، حق و حقیقه و حیثیت ذاتیه و مسلکیه‌سنه حرمتکار و لمقدور یوقسه محتمل سوألره، استجواب موضوعلرینه قارشى ثم التدارك جوابلر، افاده‌لر احضار و ترتیب ایتک دکلدرد. ایشته کزیده و ممتاز بر محامیلر هیئته مالک اولان فرانسه‌ده مذکور قانونک نشری، بعضلرینک توهم ایتدکلری محذورلری تولید ایتامشدر. اوقدرکه اخیراً نشر ایدیلن ۲۲ مایس ۱۹۲۱ تاریخلی قانون عینی صلاحیتلری حائر اولمق اوزره مدعی شخصیلرکده تحقیقات ابتدائیه ائناسنده محامی بولندیره رق حقلرینی تعقیب ایده بیلملرینه مساع ویرش و بوضورتله طرفین آره‌سنده کی مساواتسزلنی تمامیه اورتهدن قالدیرمشدر.

* *

بلحقیقه دخی اصول محاکمات جزائیه قانونک تحقیقات ابتدائیه متعلق احکامک اصلاحی خصوصنده صوک زمانلرده پک زیاده فعالیت ابراز ایدلمشدر. قانون مذکورک برنجی کتابی معدل اولمق اوزره کچن‌سنه (کانون اول ۱۹۲۴) جداً شایان دقت و استفاده بر لایحه وجوده کتیرلشدر بولایحه ۱۹۱۴ ده مشاهیر جزائیوندن متوفی پروفیسور پرنس (Prins) ک ریاست ایتدیکی احضار قوانین قومیسونی طرفندن ترتیب ایدلمش و اخیراً بروکسل استیناف محامیلرندن موسیو (دوژون) ک ریاستنده طوبلانیان مذکور قومیسو بجه یکی باشند کوزدن کچیریلره ک اکال اولمشدر. بروکسل دارالفنوننده پروفیسور پرنسی استخلاف ایدن حقوق جزا مدرسی موسیو سه‌روه (Servais) نک کمال وقوف و صلاحیتله راپورتورلکنی ایفا ایلدیکی بویکی لایحه، مدعی عمومیلکجه یاپیله‌جق تحقیقات احضاریه‌یه (Information) پک زیاده قوت ویرد کدن و دلایل جرمیه‌نک ضیاع و تغیری امکانلرینی رفع ایده‌جک تقیدات مخصوصده بولندقدن صوکره حقوق اساسیه افراددن هر هانکی برینک موضوع بحث اولدینی احوالده مطلقاً مستنطقدن استحصال قرار اولمق مجبوریتنی وضع ایلنس و مستنطقه تمامیه‌نی طرف و مستقل رحکم موقعی ویره‌ک حضورنده جریان ایده‌جک تدقیقاتک وجاهی وعلنی اولسی اساسی قبول و بوضورتله حق مدافعه‌نک تمامی محفوظیتنی تامین ایتمشدر.

مدعی عمومی یا بالذات و یا معاونلری و یا خود دوغریدن دوغریه کندیسنه مربوط ضابطه عدلیه مخصوصه [۱] واسطه‌سیله تحقیقات احضاریه‌نی ایفا ایدر: دلائلی جمع، (۱) ۷ نیسان ۱۹۹۹ قانونیه دوغریدن دوغریه مدعی عمومیلکجه مربوط آیرنجیه برضابطه عدلیه تشکیلاتی (Police judiciaire des parquets) یاپیلنش و بوندن پک مهم فائده‌لر اقتطاف ایدلمکده بولمشدر.

شهودی بالتحلیف استماع ، محل جرمه عزیمتله تدقیقات اجرا ایلمر ، بوصورتله دلائلك جمع و ضبطدن مضمون خبردار اوله مدینگی ایچون دلائلك ایحا ویا تغییرینه امکان یوقدر مدعی عمومی مضمونی ده استجواب ولدی الحاجه شاهدلرله مواجهه ایدر .

فن واختصاصه تعلق ایدن مواده مدعی عمومی اهل خبره تعیین ایلمر فقط کیفیتدن مضمونی ویا محامیسی خبردار ایتک مجبوریتنده در مضمون ده - تدقیقاتی تأخیر ایتماک شرطله - بر اهل خبره تعیین ایده بیلیر مضمونلر متعدد اولوبده کندی ناملرینه اهل خبره اوله جق ذاتک انتخابنده اتفاق ایده مزلرسه بونلرک کوستردکلری نامزلردن بری مستنطق طرفندن انتخاب اولور ، مدعی عمومینک و مضمونک تعیین ایلدکلری اهل خبره مشترکاً تدقیقات اجرا وراپوری تنظیم ایدرلر ، اختلاف نظر حالنده هر بری کندی رأینی واسباب موجبہ سنی یازار ، بونک اوزرینه مدعی عمومینک طلبیه مستنطق بر ویا متعدد اهل خبره تعیین ایدر . اشیای جرمیه نک ضبطی و بر محله تحریات اجرایی ایچون مدعی عمومی مطلقاً مستنطقدن برقرار استحصانه مجبوردر ، قرارک صدورینه قدر ضبط اولنه جق اشیا و تحری ایدیله جک محل تحت محافظه و ترصده بولندیریلور انجق جرم مشهود ایله مضمونک رضا و موافقتی حالریله مستنطق بولندینی موقع خارجنده اجرا ایدلمسی لازم کلوب تأخیرنده مضرت ملحوظ اولان احوال بوندن مستنطق ، ضبط ویا تحری به عائد قرار نامه سنی مدعی عمومینک طلبیه و عندالحاجه مضمون ویا وکیلنی استماع ایلدکدن صوکره اعطا ایدر . مضمونک وجودینک معاینه سی (Exploratin corporelle) جرم مشهود حالنده اولسه بیله انجق مستنطق اسباب موجبہ لی برقرار نامه سته استناداً یاپیله بیلیر . بو معامله مستنطق بولندینی محل خارجنده یاپیله جق اولوبده تأخیرنده ده مضرت وار ایسه مدعی عمومی معاینه بی امر ایده بیلیر . معاینه ده مضمون ایسترسه آریجه برطیب بولندیره بیلیر .

مدعی عمومی مضمونک توقیفنه لزوم کوررسه حقنده احضار مذکره سی ویرر ، دیگر ضابطه عدلیه مأمورلری ده ، قانوناً توقیفی مستلزم احوالده - که معیندر - مضمونی دردست ایله همان مدعی عمومی به سوق ایدرلر . بوصورتله حقنده مدعی عمومی کجه احضار مذکره سی ویرلرک توقیفخانه به قونیان کیمسلر هر حالده ۲۴ ساعات ظرفنده مستنطق حضورینه چیقاربیلیر ، بومدت دردست آنندن اعتباراً جریانہ باشلار ، مستنطق تحقیقات احضاریه اوراقنی کوردکدن و مدعی عمومی بی مضمون و محامیسی استماع ایلدکدن صوکره - قانوناً توقیفی مستلزم افعال معینه دن برینک موجودیتی کوررسه - مدلل توقیف قراری

و مذکوره سی ویرر . بوقرارک اعطاسی ، تدقیقات متممه اجراسنه محتاج بولندینی قناعتده بولنورسه موقتاً و برهفته بی تجاوز ایتماک اوزره مظنونک توقیفخانه ده قالمسینه قرار ویرر . توقیف مذکوره سنک مدتی نهایت برآیدر ، بومدتن زیاده توقیفه لزوم کوستریلیر ایسه مستنطق ینه تشکیل طرفین ایله بعدالمرافعه تکرار اعظمی برآی ایچون توقیف قراری اعطا ایده بیلیر . انجق بوطر زده تمدید توقیف قراری ، هر دفعه سنده برآیدن فضله اولماقی اوزره نهایت آلتی آیه قدر ویریله بیلیر بوندن فضله سی ایچون استیناف محکمه سی دوا ئرندن بری - که استنطاق هیئی نامی ویرلمشدر - اعظمی برر آی مدته اولمق اوزره ، ینه طرفینی بعدالاستماع ، توقیف مدتی تمدید ایده بیلیر . موقوفی مدعی عمومی هر زمان تخلیه ایتدیره بیلیر ، کفالتله تخلیه اصولی ده جاریدر .

لایحه ، حق مدافعه نک صیاتی نقطه سندن مظنونه دها بعض صلاحیتلر ویرمشدر . از جهه تحقیقات احضاریه نک دوا می مدتیجه مظنون کندیسنک و یا شاهدلرک بالذات مستنطق طرفندن استماعنی و سائر معاملات تحقیقیه نک مستنطقلکجه ایفاسنی طلب ایده بیلیر .

تحقیقات احضاریه اورا قنک صورتلری ، طلب وقوعنده و تاریخ طلبیدن اعتباراً نهایت بش کون ظرفنده ، مظنونک محامیسنه ویریلیر . بو تحقیقاتک ختامنده مدعی عمومی ایثنی موجب تعقیب کورمن و مظنون موقوف بولنور ایسه انی در حال تخلیه ایدر موجب تعقیب کور و بده فعل جنبه محکمه سنه عائد مواددن ایسه و یا خود مظنون بش هفته دن فضله برمدته توقیف ایدلماش و یا قوای عقلیه سنک معاینه سی ایچون تحت مشاهده یه وضع اولنماش ایسه اوراقی دوغریدن دوغریه محکمه یه تودیع ایدر . مسئله جنایت نوعندن و یا خود سیاسی برجرم و یا مطبوعات جرائمندن و یا خود مظنون بش هفته دن فضله توقیف ایدلماش و یا تح مشاهده یه وضع اولنماش ایسه اوراقی مستنطقه ویرر . مستنطق تدقیق ایدر ، نقصان کوررسه مدعی عمومی یه و یا امری آلتنده کی ضابطه عدلیه مأمورلرینه اکیال ایتدیرر . عندالحاجه شاهدلری کندی حضورنده تکرار استماع ایلر مدعی عمومی ، مظنون و محامیسنی استماع ایدر و قراری ویرر .

مستنطق وظیفه سنه تعلق ایدن معاملاتی علناً ایفا و اتخا ذ ایده جکی مقرراتی کذلک علناً و مدعی عمومی ، مظنون و محامیسی حاضر اولدینی و یا دعوت ایدلماش بولندینی حالد اصدار ایلر . انجق حجالتی موجب و یا آسایشی مخل احوالده و یا مظنونلر و یا خود مظنونلردن یالکز بریسی طرفندن طلب وقوعنده اسباب موجب سنی قراره درج ایلمک شرطیله تدقیقاتی

خفياً اجرا ایدہ بیلیر . حق بعض شاہد لری مظلونک غیابندہ و فقط ہر حالہ محامیدنک حضوریلہ استماع ایلہ بیلیر .

مستطقت مقررانی قابل اعتراض دکدر . انحق دعوتہ اجابت ایتین شاہد ویا اہل خبرہ حقندہ کی مقررات ایلہ توقیف مدتک تمیدینہ ومضبوط اشیانک اعادہ سنہ متعلق قرارلر وتحقیقات احضاریہ نک اکلی اوزرینہ اتخاذ ایدہ جکی نہائی مقررات قابل استینافدر . تدقیقات استینافیدہ دخی عینی اصول علنیت جاریدر .

کوریلورکہ بولایجہ جمع دلائل وظیفہ سیلہ اتخاذ قرار صلاحیتنی تمامیلہ آیرمش اولدینی کبی برطرفدن دلائل جرمیہی وبالنتیجہ حقوق عمومییہی ضیاعدن وفایہ ودیکرطرفدن مستطقت حضورندہ اجرا قلنہ حق تدقیقاتک وجاہیت وعلنیتنی قبول صورتیلہ حق مدافعہی کرکی کبی تأمین ایشدر . ذاتاً یکی جریانلر ہپ بوہدفہ متوجہدر . آلمان اصول جزائیہ لایجہ جدیدہ سی دە ، ایتالیا قانونی وبلجیقا پروژہ سی کبی علنیت ووجاہیت تحقیقاتی قبول ایشدر .

*
**

شو نقطہ یہ اشارت ایتک مقتضیدرکہ اصلاحات واقعہ ویا متصورہ نک مفید وثمر نتیجہ لر ویرمسی ، آنحق قوہ عدلیہ نک وسائط وتجهيزات لازمیہ مالکیتہ وابستہدر . غایت قوتلی مدعی عمومیلک ہیٹلری ، بلجیقادہ اولدینی کبی ، مستقلاً مدعی عمومیلک امرندہ آیرنجہ ضابطہ عدلیہ تشکیلاتی ، عدالت وحقیقتک خادمی اولہ حق قدرندہ محامی ہیٹلری ، یکی اصولارک موفقیتلہ تطبیقندہ اک مهم برر عاملدرلر . حکومت جہوریہ مزک عدلیہ عطف ایلدیکنی کمال شکران ایلہ کوردیکمز اہمیت مخصوصہ وبوبابدہ صرف ایدلمکدہ اولان ہمماٹ وعلی الخصوص برطرفدن آنا قانونلریمزک احتیاجات عصریہ موافق برطرزدہ ترتیبہ ودیکر طرفدن مسلک حکام ومسلك محاماتک تنظیم وتقویہ سنہ متعلق مساعی ، یقین برزماندہ نواقصمزک اکمالنی وبومیاندہ موضوع مقال اولان تحقیقات ابتدائیہ اصولنکدہ اک موافق برشکالہ افراغنی تأمینہ مدار اولہ جقدر .

حقوق جزا مدرسی

طاہر

